

SUOSITUKSET

KOMISSION SUOSITUS,

**annettu 18 päivänä heinäkuuta 2011,
mahdollisuudesta käyttää tavanomaista maksutiliä
(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)
(2011/442/EU)**

EUROOPAN KOMISSIO, joka

(4) Tässä suosituksessa vahvistetaan yleiset periaatteet tavanomaisten maksutilien tarjonnalle unionissa.

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 292 artiklan,

(5) Tätä suositusta olisi sovellettava yhdessä maksupalveluista sisämarkkinoilla 13 päivänä marraskuuta 2007 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2007/64/EY ⁽¹⁾ kanssa. Tavanomaisiin pankkilehtiin olisi vastaavasti sovellettava maksupalveluehtojen avoimuutta ja maksupalvelutietoja koskevia sääntöjä.

sekä katsoo seuraavaa:

(1) On tärkeää varmistaa, että kuluttajilla on mahdollisuus käyttää maksupalveluja Euroopan unionissa, jäljempänä 'unioni', koska se on edellytys sille, että he voivat hyödyntää kaikkia sisämarkkinoiden tuomia etuja ja että sisämarkkinat toimivat moitteettomasti. Maksupalveluntarjoajat eivät tällä hetkellä takaa keskeisten maksupalvelujen saatavuutta, eikä sitä taata myöskään kaikissa unionin jäsenvaltioissa.

(6) Tämän suosituksen säännösten ei tulisi estää jäsenvaltioita eikä maksupalveluntarjoajia toteuttamasta toimenpiteitä, jotka voidaan oikeutetusti perustella kansallisella turvallisuudella ja yleisellä järjestyksellä unionin oikeuden mukaisesti.

(2) Maksupalveluntarjoajat soveltavat maksutilien avaamiseen kelpoisuusperusteita, jotka ovat rajoittavampia kuin lainsäädännössä edellytetään ja saattavat estää henkilöitä käyttämästä täysimittaisesti liikkumisvapauttaan unionissa. Jos kuluttajilla ei ole mahdollisuutta käyttää maksutilejä, he eivät myöskään voi osallistua rahoituspalvelujen päämarkkinoiden toimintaan, mikä heikentää taloudellista ja sosiaalista osallisuutta ja mistä on usein haittaa juuri muita heikommassa asemassa olevalle väestön osalle. Kuluttajien on myös vaikeampi saada käyttöönsä keskeisiä tavaroita ja palveluita. Sen vuoksi on tarpeen vahvistaa periaatteet tavanomaisen maksutilin käytön mahdollisuudesta, joka on keskeinen sosiaalista osallisuutta ja koheesiota edistävä tekijä, jotta kuluttajat voivat hyödyntää ainakin yhteisiä keskeisiä maksupalveluja.

(7) Kuluttajan, joka asuu laillisesti unionin alueella ja jolla ei ole maksutiliä, olisi voitava avata tavanomainen maksutili ja käyttää sitä missä tahansa jäsenvaltiossa. Jotta tavanomainen maksutili olisi mahdollisimman monen kuluttajan saatavilla, jäsenvaltioiden olisi huolehdittava siitä, että kuluttajilla on mahdollisuus käyttää tällaista maksutiliä taloudellisesta tilanteestaan, esimerkiksi työttömyydestä tai henkilökohtaisesta konkurssista, huolimatta. Oikeus tavanomaiseen maksutiliin missä tahansa jäsenvaltiossa olisi kuitenkin myönnettävä yhdenmukaisesti rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesutarkoituksiin sekä terrorismin rahoitukseen 26 päivänä lokakuuta 2005 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/60/EY ⁽²⁾ kanssa, ottaen erityisesti huomioon asiakkaan tuntemisvelvollisuutta koskevat menettelyt.

(3) On tärkeää varmistaa, että periaatteita tavanomaisen maksutilin käytön mahdollisuudesta sovelletaan johdonmukaisesti kaikkialla unionissa. Jotta nämä periaatteet olisivat toimivimmat, niiden täytäntöönpanossa olisi otettava huomioon se, että unionin alueella noudatetaan useita erilaisia pankkikäytäntöjä.

(8) Tämä suositus ei rajoita maksupalveluntarjoajan velvollisuutta irtisanoa tavanomaista maksutiliä koskeva sopimus erityisolosuhteissa asiaa koskevan unionin tai kansallisen

⁽¹⁾ EUVL L 319, 5.12.2007, s. 1.

⁽²⁾ EUVL L 309, 25.11.2005, s. 15.

lainsäädännön perusteella, esimerkiksi rahanpesun ja terrorismin torjuntaa koskevan lainsäädännön tai rikosten torjuntaa ja tutkintaa koskevan lainsäädännön perusteella.

- (9) Jotta voidaan varmistaa tavanomaisten maksutilien saatavuus ottaen huomioon erilaiset kansalliset olosuhteet, jäsenvaltioiden olisi avoimuuden, syrjimättömyyden ja oikeasuhteisuuden periaatteiden mukaisesti voitava nimetä yksi tai useampi maksupalveluntarjoaja taikka kaikki maksupalveluntarjoajat vastaamaan tavanomaisten maksutilien tarjonnasta. Jäsenvaltioiden tätä tarkoitusta varten hyväksymien toimenpiteiden olisi perustuttava avoimuuden, syrjimättömyyden ja oikeasuhteisuuden periaatteisiin, eikä niillä tulisi vääristää maksupalveluntarjoajien välistä kilpailua. Jäsenvaltioiden olisi tässä yhteydessä julkistettava tavanomaisia maksutilejä tarjoavien maksupalveluntarjoajien oikeudet ja velvollisuudet.
- (10) Jotta voidaan taata avoimuus ja yhtäläinen kohtelu sekä antaa kuluttajalle mahdollisuus kyseenalaistaa maksupalveluntarjoajan tekemä päätös, maksupalveluntarjoajan olisi ilmoitettava kuluttajalle perusteluineen syyt, joiden vuoksi se on kieltänyt kuluttajalta mahdollisuuden käyttää tavanomaista maksutiliä.
- (11) Mahdollisuus käyttää keskeisten maksupalvelujen perusvalikoimaa olisi taattava kaikissa jäsenvaltioissa. Palveluihin, jotka liittyvät tavanomaisiin maksutileihin erottamattomasti, olisi kuuluttava mahdollisuus tallettaa käteistä tilille ja nostaa sitä tililtä. Kuluttajan olisi näiden palvelujen avulla voitava toteuttaa keskeisiä maksutapahtumia, kuten vastaanottaa tuloja tai etuuksia, maksaa laskuja tai veroja sekä hankkia tavaroita ja palveluja, myös suoraveloituksena, tilisiirtona ja maksukortilla. Jotta voidaan varmistaa mahdollisimman suuri taloudellinen osallisuus, kuluttajan olisi näiden palvelujen avulla voitava hankkia tavaroita ja palveluja verkosta aina, kun se on teknisesti mahdollista. Lisäksi kuluttajan olisi voitava käynnistää maksutoimeksiantoja maksupalveluntarjoajan verkkopankkitoimintojen kautta aina, kun se on teknisesti mahdollista. Tavanomaisen maksutilin välityksellä ei kuitenkaan saisi toteuttaa sellaisia maksutoimeksiantoja, jotka johtaisivat tilinylitykseen. Mahdollisuutta saada luottoa ei tulisi pitää tavanomaisen maksutilin automaattisena osana eikä siihen liittyvänä oikeutena.
- (12) Kun maksupalveluntarjoaja veloittaa kuluttajaa tilin avaamisesta, käytöstä ja sulkemisesta sekä tiliin erottamattomasti liittyvien palvelujen käytöstä, sellaisina kuin ne on määritelty tässä suosituksessa, perittävän kokonaissumman olisi oltava kuluttajan kannalta kohtuullinen niin, ettei se estä kuluttajaa – kansalliset erityisolosuhteet huomioon ottaen – avaamasta tavanomaista maksutiliä ja käyttämästä siihen liittyviä palveluja. Myös kaikkien lisämaksujen, joita kuluttajalta peritään sopimuksessa mainittujen ehtojen noudattamatta jättämisen vuoksi, olisi oltava kohtuullisia.
- (13) Jotta voidaan varmistaa johdonmukaisuus ja tehokkuus kohtuullisen hinnan periaatteen täytäntöönpanossa, jäsenvaltioiden olisi määriteltävä kohtuuhintainen palvelumaksu tässä suosituksessa esitettyjen ohjeellisten perusteiden pohjalta, jotka voidaan ottaa yhdessä huomioon.
- (14) Taloudellisen osallisuuden edistäminen edellyttää myös toimenpiteitä, joilla lisätään kuluttajien tietoisuutta tavanomaisten maksutilien saatavuudesta. Jäsenvaltioiden ja maksupalveluntarjoajien olisi siksi annettava kuluttajille yleisiä, selkeitä ja helposti ymmärrettäviä tietoja tällaisten tilien pääpiirteistä ja käyttöehdoista sekä siitä, miten kuluttajan on käytännössä meneteltävä voidakseen käyttää oikeutta avata tavanomainen maksutili. Kuluttajille olisi myös tiedotettava siitä, ettei mahdollisuus käyttää tavanomaista pankkitiliä edellytä lisäpalvelujen ostamista.
- (15) Tämän suosituksen säännösten noudattaminen edellyttää kuluttajien henkilötietojen käsittelyä. Kuluttajien henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 24 päivänä lokakuuta 1995 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 95/46/EY⁽¹⁾ ja erityisesti sen 6, 7, 10, 11, 12 ja 17 artiklaa, jotta voidaan varmistaa henkilötietojen oikeuden- ja lainmukainen käsittely sekä henkilötietojen suojaa koskevan perusoikeuden noudattaminen, varsinkin kun otetaan huomioon tarpeellisuutta ja oikeasuhteisuutta koskevat yleiset vaatimukset, rekisteröidyn oikeus tutustua omiin tietoihinsa sekä virheellisten tietojen oikaiseminen, poistaminen tai suojaaminen; lisäksi sovelletaan direktiivin 95/46/EY 28 artiklaa, jonka mukaan riippumattomat julkiset tietosuojaviranomaiset valvovat kyseisen direktiivin säännösten noudattamista.
- (16) Kuluttajien käytettävissä olisi oltava tehokkaita tuomioistuimen ulkopuolisia valitus- ja muutoksenhakumenetelmiä sellaisten riitojen ratkaisemiseksi, jotka koskevat tässä suosituksessa vahvistettuja periaatteita. Tähän tarkoitukseen voidaan käyttää jo olemassa olevia elimiä ja järjestelmiä, esimerkiksi niitä, joita käytetään direktiivissä 2007/64/EY vahvistettuja oikeuksia ja velvollisuuksia koskevien riitojen ratkaisuun.
- (17) Tässä suosituksessa vahvistettujen periaatteiden täytäntöönpanoa olisi lujitettava kansallisella tasolla toteutettavalla valvojan tarkastusprosessilla. Toimivaltaisille viranomaisille olisi annettava asianmukaiset valtuudet, jotta ne voisivat täyttää seurantatehtävänsä tehokkaasti.

⁽¹⁾ EYVL L 281, 23.11.1995, s. 31.

(18) Jäsenvaltioilla olisi oltava käytössään luotettavia vuosittaisia tilastotietoja ainakin avattujen tavanomaisten maksutilien lukumäärästä, hylättyjen tavanomaista maksutiliä koskevien hakemusten lukumäärästä ja irtisanottujen tavanomaisten maksutilien lukumäärästä sekä tavanomaisiin maksutileihin liittyvistä palvelumaksuista. Tätä varten jäsenvaltioita pyydetään käyttämään kaikkia asianmukaisia tietolähteitä. Jäsenvaltioiden olisi ilmoitettava nämä tiedot komissiolle joka vuosi ja ensimmäisen kerran viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 2012.

(19) Jäsenvaltioita olisi pyydettyä toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tätä suositusta sovelletaan viimeistään kuuden kuukauden kuluttua sen julkaisemisesta. Jäsenvaltioiden toimittamien kertomusten perusteella komissio seuraa ja arvioi toimenpiteitä, jotka on toteutettu 1 päivään heinäkuuta 2012 mennessä. Tämän seurannan perusteella komissio esittää tarvittaessa toimenpide-ehdotuksia, mukaan luettuina lainsäädäntöehdotukset, sen varmistamiseksi, että tämän suosituksen tavoitteet saavutetaan kokonaan,

ON ANTANUT TÄMÄN SUOSITUKSEN:

I JAKSO

Määritelmät

1. Tässä suosituksessa tarkoitetaan
 - a) 'kuluttajalla' luonnollista henkilöä, joka toimii tarkoituksessa, joka ei liity hänen harjoittamaansa elinkeino-, liike-, käsityö- tai ammattitoimintaan;
 - b) 'maksupalveluntarjoajalla' direktiivin 2007/64/EY 4 artiklan 9 kohdassa määriteltyä maksupalveluntarjoajaa, joka tarjoaa tavanomaisia maksutilejä 3 artiklan mukaisesti;
 - c) 'maksutilillä' yhden kuluttajan nimissä olevaa tiliä, jota käytetään maksutapahtumien toteuttamiseen;
 - d) 'maksutapahtumalla' direktiivin 2007/64/EY 4 artiklan 5 kohdassa määriteltyä maksutapahtumaa;
 - e) 'varoilla' direktiivin 2007/64/EY 4 artiklan 15 kohdassa määriteltyjä varoja;
 - f) 'sopimuksella' direktiivin 2007/64/EY 4 artiklan 12 kohdassa määriteltyä puitesopimusta.

II JAKSO

Oikeus tavanomaiseen maksutiliin

2. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että jokaisella unionin alueella laillisesti asuvalla kuluttajalla on oikeus avata unionin alueella toimivan maksupalveluntarjoajan tarjoama tavanomainen maksutili ja käyttää sitä, edellyttäen ettei kuluttajalla jo ole maksutiliä, jonka kautta hän voi käyttää 6 kohdassa lueteltuja maksupalveluja unionin alueella. Tätä oikeutta olisi sovellettava kuluttajan taloudellisesta tilanteesta riippumatta.
3. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että niiden lainkäyttövaltaan kuuluvalla alueella on vähintään yksi maksupalveluntarjoaja, joka tarjoaa tavanomaisia maksutilejä. Tätä tarkoitusta varten niiden olisi otettava huomioon maksupalveluntarjoajien maantieteellinen sijainti tai markkinaosuus niiden lainkäyttövaltaan kuuluvalla alueella. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, ettei tämä vääristä maksupalveluntarjoajien välistä kilpailua.
4. Jäsenvaltioiden olisi toteutettava toimia sen takaamiseksi, että maksupalveluntarjoajat käyttävät avoimia, oikeudenmukaisia ja luotettavia järjestelmiä todentaessaan, onko kuluttajalla jo maksutili.

5. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että maksupalveluntarjoajan hylätessä tavanomaisen maksutilin avaamista koskevan hakemuksen se ilmoittaa kuluttajalle välittömästi hylkäämisen syyt ja perustelut kirjallisina ja maksutta. Tätä tiedonsaantioikeutta voidaan rajoittaa lainsäädäntötoimin, jos rajoittaminen on tarpeellista ja kohtuullista kansallisen turvallisuuden tai yleisen järjestyksen tavoitteiden turvaamisen kannalta.

III JAKSO

Tavanomaisen maksutilin ominaispiirteet

6. Tavanomaiseen maksutiliin olisi liityttävä seuraavat maksupalvelut:
 - a) palvelut, jotka mahdollistavat kaikki maksutilin avaamisen, käyttämisen ja sulkemisen edellyttämät toiminnot;
 - b) palvelut, jotka mahdollistavat rahan tallettamisen maksutilille;
 - c) palvelut, jotka mahdollistavat käteisen nostamisen maksutililtä;

d) maksutapahtumien toteuttaminen, mukaan luettuina varojen siirto kuluttajan maksupalveluntarjoajan tai muun palveluntarjoajan ylläpitämälle maksutilille ja ylläpitäältä maksutililtä, kun toteutetaan

i) suoraveloitus;

ii) maksutapahtumia maksukortilla siten, ettei ole mahdollista toteuttaa maksutapahtumia, jotka ylittäisivät maksutilin senhetkisen saldon;

iii) tilisiirtoja.

7. Mahdollisuus käyttää tavanomaista maksutiliä ei saisi edellyttää lisäpalveluiden ostamista.

8. Maksupalveluntarjoajan ei pitäisi tarjota suoraan tai epäsuorasti tilinylitysoikeutta tavanomaisen maksutilin yhteydessä. Kuluttajan maksupalveluntarjoajalle osoitettua maksutoimemaksiantoa ei pitäisi toteuttaa, jos se johtaisi kuluttajan tavanomaisen maksutilin saldon ylitykseen.

IV JAKSO

Tavanomaiseen maksutiliin liittyvät palvelumaksut

9. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että tavanomainen maksutili tarjotaan maksutta tai kohtuuhintaan.

10. Jos maksupalveluntarjoaja veloittaa kuluttajaa tavanomaisen maksutilin avaamisesta, käyttämisestä ja sulkemisesta tai yhden taikka useamman 6 kohdassa luetellun palvelun käytöstä, kuluttajalta perittävien kokonaispalvelumaksujen olisi oltava kohtuullisia.

11. Myös kaikkien muiden maksujen, joita maksupalveluntarjoaja voi vaatia tavanomaista maksutiliä koskevan sopimuksen yhteydessä, mukaan luettuina ne, jotka johtuvat siitä, ettei kuluttaja ole täyttänyt sopimuksessa määrättyjä velvollisuuksiaan, olisi oltava kohtuullisia.

12. Jäsenvaltioiden olisi määriteltävä kohtuuhintainen palvelumaksu yhtä tai useampaa seuraavassa esitettyä perustetta käyttäen:

a) kansalliset tulotasot;

b) keskimääräiset maksutileihin liittyvät palvelumaksut asianomaisessa jäsenvaltiossa;

c) tavanomaisen maksutilin tarjontaan liittyvät kokonaiskustannukset;

d) kansalliset kuluttajahinnat.

V JAKSO

Yleinen tiedottaminen

13. Jäsenvaltioiden olisi käynnistettävä julkisia tiedotuskampanjoita tavanomaisten maksutilien saatavuudesta, niihin liittyvistä kuluista, menettelyistä, joita on noudatettava käytettäessä oikeutta tavanomaiseen maksutiliin, sekä menetelmistä, joilla voidaan käyttää tuomioistuimen ulkopuolisia valitus- ja muutoksenhakumekanismeja.

14. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että maksupalveluntarjoajat tiedottavat kuluttajille tarjolla olevien tavanomaisten maksutilien erityispiirteistä, niihin liittyvistä palvelumaksuista ja niiden käyttöehdoista. Kuluttajille olisi myös tiedotettava, ettei mahdollisuus käyttää tavanomaista pankkitiliä edellytä lisäpalvelujen ostamista.

VI JAKSO

Valvonta ja tuomioistuimen ulkopuolinen riitojenratkaisu

15. Jäsenvaltioiden olisi nimettävä toimivaltaiset viranomaiset, jotka varmistavat tässä suosituksessa vahvistettujen periaatteiden tosiasiallisen noudattamisen ja seuraavat sitä. Nimettyjen toimivaltaisten viranomaisten olisi oltava riippumattomia maksupalveluntarjoajista.

16. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että käytävissä on asianmukaisia ja tehokkaita tuomioistuimen ulkopuolisia valitus- ja muutoksenhakumenettelyitä sellaisten riitojen ratkaisemiseksi maksupalveluntarjoajien ja kuluttajien välillä, jotka koskevat tässä suosituksessa vahvistettujen periaatteiden mukaisia oikeuksia ja velvollisuuksia, ja että tarvittaessa tähän tarkoitukseen käytetään jo olemassa olevia elimiä. Lisäksi jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että kaikki tavanomaisia maksutilejä tarjoavat maksupalveluntarjoajat ovat yhden tai useamman tällaisia valitus- ja muutoksenhakumenettelyitä täytäntöönpanevan elimen jäseniä.

17. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että 16 kohdassa tarkoitettujen elimien tehtävät yhteistyötä rajat ylittävien riitojen ratkaisemiseksi.

VII JAKSO

Tilastotiedot

18. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että maksupalveluntarjoajat toimittavat kansallisille viranomaisille kerran vuodessa luotettavat tiedot ainakin avattujen tavanomaisten maksutilien lukumäärästä, hylättyjen tavanomaista maksutiliä koskevien hakemusten lukumäärästä hylkäämisyyneen ja

irtisanottujen tavanomaisten maksutilien lukumäärästä sekä tavanomaisiin maksutileihin liittyvistä palvelumaksuista. Nämä tiedot olisi toimitettava koosteena.

viimeistään kuuden kuukauden kuluttua sen julkaisemisesta, ja antamaan komissiolle tiedoksi kaikki tämän suosituksen mukaisesti toteutetut toimenpiteet.

19. Jäsenvaltioita pyydetään toimittamaan komissiolle kerran vuodessa ja ensimmäisen kerran viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 2012 tietoja avattujen tavanomaisten maksutilien lukumäärästä, hylättyjen tavanomaista maksutiliä koskevien hakemusten lukumäärästä hylkäämissyineen, irtisanottujen tavanomaisten maksutilien lukumäärästä sekä tavanomaisiin maksutileihin liittyvistä palvelumaksuista.

21. Tämä suositus on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 18 päivänä heinäkuuta 2011.

VIII JAKSO

Loppusäännökset

20. Jäsenvaltioita pyydetään toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tätä suositusta sovelletaan

Komission puolesta

Michel BARNIER

Komission jäsen